

1916: vissza a térképre – ír történet

2016 április 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Írország nagyon hosszú ideig jobbára csak földrajzi-kulturális fogalomként létezett. Nagyjából másfél ezer évig hiányzott az önálló politikai egység a zöld szigeten.

Ennek ellenére a nagyobb hullámban érkez? küls? hódítók – vikingek majd utánuk az angolok normann urai – fokozatosan beolvadtak az írek közé. A 16. századra azonban végleg angol uralom alá került a sziget egésze, és lassanként az ír nyelv is visszaszorult egy-egy kisebb tájegység apró falvai közé. A pusztítást Cromwell és kicsit kés?bb Óraniai Vilmos protestáns seregei tetézték be. Furcsa volt ez a pusztítás: egyes templomokon és hosszabb ideig ellenálló városokon kívül az ír sziget történelmi emlékei nagyjából épen maradtak – viszont a lakossággal az angolok nem bántak keszty?s kézzel, s?t, még a fákat is kivágták, hogy semmiféle rejtekhely ne maradjon a szabadlegények számára. Nagyjából ekkortájt itthon, Magyarországon a török már szinte teljesen legyalulta a terepet, és a felszabadító háborúk során a Habsburg csapatok már csak a rombolás munkáján az utolsó simításait végezték el. Az angol-ír háborúk utáni betelepítés („The Plantation”) során az angolok hiába próbálták átformálni Írországot, valami dacos összetartozás-tudat megmaradt. Az 1798-as felkelésük idején az ír nacionalisták már angol nyelven fogalmazták meg követeléseiket.

(Állami megemlékezés az 1916-os ír felkelés 100. évfordulóján.)

A felkelés idején egyébként mindkét oldal véres atrocitásokat követett el, az angolok több száz foglyot végeztek ki – ehhez képest még a Haynau-féle rémuralom is szeretetszolgálatnak t?nhetne. A felkelés leverése után az írek ügye elveszettnek t?nt, bár a nyugtalanság fel-felütötte a fejét a szigeten. Végül tragikus módon egy természeti csapás változtatta meg a helyzetet.

Az 1845-ben kitört krumplivészt a liberális angol kormányzat olyan „sikerrel” kezelte, hogy a Nagy Éhség öt évében másfél millió ember halt meg, és további egymillió vándorolt ki a tengerentúlra. Ma Írországban kevesebben laknak, mint 1841-ben. A lassez faire gazdaságpolitika értelmében persze sikeres évekr?l beszélhetünk, hiszen id?közben óriási mennyiség? gabonát és él?állatot vittek ki Írországból. Úgy t?nt, hogy a Brit Birodalom bekebelezte Írországot, de valójában mindez csak olaj volt a t?zre, és az írek a 19. század második felében sikeresen szervezték a függetlenségi mozgalmukat. Mindehhez példaként a magyar függetlenségi küzdelmeket hozták fel. Arthur Griffith, kés?bb az Ír Köztársaság elnöke, „Magyarország feltámadása – párhuzam Írország számára” címmel cikksorozatot írt, amelyet kés?bb könyvben is megjelentetett. Az írások vezérelve a birodalmi központtól való függetlenség kivívása volt, amelyhez az út a nemzeti összetartozás-tudaton keresztül vezet. Griffith így kárhoztatta honfitársait: „*A legtöbb ír elveszítette a nemzeti gondolkodás ösztönét, és Írországról csak az angol konzervatívok, az angol liberálisok, az angol radikálisok és az angol szocialisták fogalmi rendszerében tud csak gondolkodni.*”. Ezzel szembeállította Magyarországot, amely száz év kemény küzdelmén keresztül a saját lábára állt, és elszakadt Bécst?l. „*Magyarország most már Nemzet. Azért válhatott azzá, mert hátat fordított Bécsnek. Hatvan évvel ezel?tt Magyarország felismerte, hogy egy nemzet politikai központjának a nemzeten belül kell lennie.*”.

Még egy id?nek el kellett azonban még telnie, mire sikerült Griffith gondolatait a valóságba átültetni, és Írországot újra nemzetté formálni – vagyis amíg az írek fejében megszületett a nagy költ?jük, Yeats által megfogalmazott „szörny? szépség”, a hazaszeretet. 1916. április 24-én ír hazafiak egy csoportja felkelést kísérelt meg, amelyet a népek önrendelkezési jogával kampányoló els? világháborús Antant-koalíció vezet? hatalma, a Brit Birodalom öt napon belül elfojtott. A megtorlással azonban túll?ttek a célon: a kivégzettekb?l mártírok lettek, és az els? világháború után néhány éven belül az Egyesült Királyság elvesztette a szigetet. Véres és brutálisan kegyetlen harc után, 1921-ben megalakult az Ír Szabadállam.

Az Ír Köztársaság idén a századik évfordulóját ünnepli egy levert felkelésnek, amely azonban a nemzeti újjászületés politikai fordulópontja lett. Az ireland.ie beszédes nev? portált tanulmányozva, illetve a helyszínen tapasztalva az elképeszt? mennyiség? branding változatait, nyugodtan elmondható: jószerivel az egész ország megmozdult, hogy megemlékezzen a 100. évfordulóról.

Nekünk, magyaroknak, némiképpen nehezebb dolgunk van az 1956-os forradalom 60. évfordulóján, hiszen még 33 év kommunizmust is el kellett szenvednünk ráadásként. Az ír siker viszont talán még jobban aláhúzza a mi teljesítményünket, hiszen török-tatár, és a Habsburgok után nem vesztettük el nyelvünket, és a környez? idegen népek gy?r?jében is megmaradtunk.

Egyvalamiben – a lényegben – közös a magyar és az ír példa: csak a nemzeti identitás és az önrendelkezés

számít, semmi más.

Máthé Áron - történész

http://mozgasterblog.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló